

Terveys ja hyvinvointi

- 12** VIV-näyttely esitteli ratkaisuja puhtaaseen ilmaan ja antibioottien vähentämiseen
- 16** Vakavan tarttuvan taudin tulo Suomeen maksaisi miljoonia euroja
- 22** Uusi lainsäädäntö antaa homeopatialle virallisen roolin eläinten lääkinnässä
- 26** Hyvällä eläintenhoitajalla on kyky tulla toimeen eläinten ja ihmisten kanssa
- 34** Epigenetiikka kumoaa osan vanhoista jalostus- ja perinnöllisysopeista
- 46** Alkuperäisrotujen tukijärjestelmä jatkuu ja kasvaa geenipankkitoimenpiteellä

Nautakarja

- 4** Ternivasikoiden ruuhkautuminen maito-tiloille on iso ongelma talviaikaan
- 8** Kavanderin veljekset muuttivat lihasikalan lihanautakasvattamoksi
- 30** FarmTest testasi elektronisten korvamerkkien sauvalukulaitteet
- 42** Lihatilien vaihtoehdot: Ylämaankarja tuottaa lihaa ja maisemapalveluja

Sika

- 20** Sikojen PED-virus huolestuttaa sika-alaa koko maailmassa
- 38** Juuttisäkit tarjoavat virikettä sikojen hännänpurentaa vastaan

Kolumnit

- 19** Maria Tirkkonen: Karjanhoitoa Uuden-Seelannin tapaan
- 25** Hyvinvointikolumni: Tarvittiinko tähänkin nyt tutkimusta ... ?
- 45** Esko Viholainen: Pohjanmaa paniikissa

Vakiopalstat

- 49** Ajankohtaisia tautitartuntoja
- 50** Kotieläintuotannosta tutkittua
- 52** Uutisia ja uutuuksia
- 54** Tuotosseurannan tuloksia
- 58** Hintaseuranta

Kannen kuva: Mikko Hakanen

Vasikka ei saa olla ongelmajäte

Suomessa, kuten monessa muuassa EU-maassa, lypsykarjatiloilta syntyvät sonnivasikat ja ylimääräiset leh-mävasikat ovat muodostuneet ongelmaksi. Hetkittäin on tilanteita, ettei vasikoita saa edes lahjoittamalla eteenpäin. Suomessa ongelma on keskittynyt viime vuosina muutamaa talvikuukauteen.

Euroopassa elävien eläinten ja myös maitorotuisien vasikoiden kauppa on mittaavaa. Eläimiä kulkeutuu myös EU:n rajojen ulkopuolella kasvatettaviksi oloihin, jotka eivät täytä EU:n eläintenhoitokriteerejä.

Briteissä nousi pari vuotta sitten suuri kohu maanviljelijäaktivisti **Jimmy Dohertyn** tv-ohjelmasta, jossa suurelle yleisölle paljastettiin, että briteissä tapettiin yli 90 000 sonnivasikkaa heti syntymän jälkeen, kun niille ei löytynyt ostajia kotimaasta ja yleinen mielipide vastusti vasikoiden vientiä muualle Eurooppaan. Lähikuivat kuolleista, päähän ammutuista pikkuvasikoista olivat liikaa monilla tv-katsojille.

Suomesta ei löydy luotettavaa tietoa siitä, onko sonnivasikoita lopetettu vasikkaruuhkien takia, mutta todennäköisesti tätä on

tapahtunut. Määrät jäävät todennäköisesti pieniksi ja yksittäistapauksiksi.

Vasikoiden tai pikkuporsaiden luonnolliset kuolemat ovat osa kotieläintuotantoa ja valtaosalle kuolemista ei karjankasvattaja mahda mitään, mutta terveiden vasikoiden tai porsaiden tappaminen hetkellisen kysynnän puuttumisen tai huonon hinnan takia on eettisestä näkökulmasta vaikeaa hyväksyä. Selvää on, ettei kukaan halua kasvattaa eläintä tappiolla ja kaikilla tiloilla ei ole ylimääräisille eläimille paikkoja, mutta elävä eläin ei saisi missään olosuhteissa olla ongelmajäte.

Kotimaiset lihatalot ja lihantuottajat ovat lisäämässä lihanautapaikkoja, mutta samaan aikaan luopujien määrä on lähes yhtä suuri. Vasikkaruuhkia on tiedossa jatkossakin, jollei koko ketjun sisällä pystytä sopimaan reiluista pelisäännöistä maidontuottajien ja lihanautankasvattajien välillä. Jollei muuta ratkaisua ole, on parempi puolittaa tappio eri tahojen kesken. Kotieläintuotanto ei kaipaa lisää jnegatiivista julkisuutta siitä, että vasikoita jouduttaisiin tappamana turhina.

Epigenetiikka haastaa perinteistä jalostusajattelua

Eläinten jalostusta on tehty pitkään soveltamalla darwinilaista luonnonvalintaa eli jalostukseen on otettu niitä eläimiä, joilla on ollut paras yhdistelmä haluttuja ominaisuuksia. Perinteisellä jalostuksella ja sen parannetuilla versioilla, esimerkiksi genomisella valinnalla ja seksatulla siemenellä, ollaan pystytty nopeuttamaan jalostusta ja nostamaan tuotoksia varsin nopealla tahdilla.

Uusin tutkimus kuitenkin osoittaa, ettei eläinkään ole vain geeniensä summa vaan eri geenien ilmeneminen sekä ilmenemisen voimakkuuden vaihtelu vaikuttavat merkittävästi eläimen kasvuun, käytökseen ja tuotokseen. Geenien ilmenemisen voimakkuuteen vaikuttavat ulkoiset tekijät kuten ruokinta ja hoito ja myös nämä ominaisuuksien ilmenemiset voivat periytyä.

Vanha totuus siitä, että hyvin hoidettu, kesy eläin tuottaa helposti hoidettavia kesyjä jälkeläisiä onkin yhdistelmä geeniperimää ja geeniperimän ilmenemisestä. Käytännön karjanhoidossa tämä merkitsee sitä, että hyvällä eläinten hoidolla ja ruokinnalla on isoissa, itse uudistettavissa karjoissa myös iso vaikutus tuleviin eläinsukupolviin.

PENTTI TÖRMÄ
päätoimittaja

